

Redenen van in- en uitstroom WWB

Mirthe Bronsveld-de Groot

Lisanne van Koperen

Annemieke Redeman

11 december 2015

samenvatting *In opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft het team Sociale Zekerheid van CBS onderzoek gedaan naar de redenen van instroom in en uitstroom uit de bijstand. Met bijstand wordt enkel de uitkering op basis van de Wet werk en bijstand (WWB) bedoeld. De andere bijstandsuitkeringen zijn buiten beschouwing gelaten. In september 2014 zijn bijna 13 duizend personen de bijstand ingestroomd. Voor 57 procent van de personen die zijn ingestroomd is met behulp van de beschikbare data een reden voor de instroom gevonden. De meeste personen stroomden in vanuit een WW-uitkering of een baan. Bijna 14 duizend personen stroomden in september 2014 uit de bijstand. De meeste personen stroomden uit vanwege het vinden van een baan of het starten van een opleiding. Kenmerk 34 'reden beëindiging uitkering' uit de Bijstandsuitkeringen Statistiek is een aanvulling op de al gebruikte bronnen voor het vinden van een reden van uitstroom. Als de gegevens uit dit kenmerk ook meegenomen worden, kan voor 76 procent van de personen die in september 2014 uit de bijstand stromen een reden voor uitstroom worden geïdentificeerd.*

CBS Den Haag
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Postbus 24500
2490 HA Den Haag
+31 70 337 38 00
www.cbs.nl

projectnummer 300818-4

11 december 2015

kennisgeving De in dit rapport weergegeven opvattingen zijn die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijk overeen met het beleid van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel en projectresultaat	4
2. Onderzoeksmethode	5
2.1 Gebruikte bronnen	5
2.2 Populatie	6
2.3 Methode	6
3. Resultaten	9
3.1 Redenen van instroom	9
3.2 Redenen van uitstroom	10
3.3 Aanvulling kenmerk 34 'Reden beëindiging uitkering' uit de BUS	12
4. Conclusie	15

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wil informatie over de redenen van de instroom in en uitstroom uit de bijstand. De afgelopen jaren heeft CBS hier cijfers over opgeleverd waarvoor gegevens uit de Bijstandsuitkeringen Statistiek (BUS) gekoppeld zijn aan diverse andere bronnen. In het onderzoek dat in 2014 is uitgevoerd, is kenmerk 34 uit de BUS (reden beëindiging uitkering) als aanvullende bron gebruikt waardoor de reden van uitstroom nog beter in kaart gebracht kan worden. In dit rapport wordt het onderzoek uit 2014 herhaald uitgevoerd voor de gegevens van een jaar later. Het betreft dan verslagmaand september 2014.

1.2 Doel en projectresultaat

Het doel van dit onderzoek is om de redenen van instroom in en uitstroom uit de bijstand voor de verslagmaand september 2014 in kaart te brengen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van diverse SSB-bestanden. Bovendien wordt een koppeling gemaakt met kenmerk 34 'reden beëindiging uitkering' uit de BUS om de reden van uitstroom te bepalen voor personen voor wie met de SSB-bestanden geen reden van uitstroom gevonden kan worden. Dit rapport beschrijft de uitkomsten van dit onderzoek.

2. Onderzoeksmethode

2.1 Gebruikte bronnen

Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS)

Gegevens over bijstandsuitkeringen zijn afkomstig uit de Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS). De BUS is een maandstatistiek en bevat informatie die door gemeenten wordt aangeleverd over de in Nederland verstrekte bijstandsuitkeringen op grond van de Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ).

In dit onderzoek zijn de transactiebestanden gebruikt met gegevens over de algemene bijstandsuitkeringen op grond van de WWB voor verslagmaand september 2014¹. De andere bijstandsuitkeringen zijn buiten beschouwing gelaten. De term transactiebestanden wordt gebruikt voor de bestanden waarin de administratief vertraagde informatie voor 3 maanden is teruggelegd. Vijf maanden na afloop van de verslagmaand zijn de transactiebestanden beschikbaar voor onderzoek.

Polisadministratie (baangegevens ontleend aan de loonaangifte)

De loonaangifte bevat gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte. Het UWV stelt hiermee de Polisadministratie samen. Deze gegevens zijn op het moment van onderzoek zijn nog niet in het SSB opgenomen.

Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB)

Het SSB betreft een stelsel van koppelbare registers en enquêtes. Per jaargang worden meer dan 50 registers gebruikt. Daarnaast is ook informatie opgenomen uit enkele enquêtes. Met gegevens uit het SSB worden over verschillende onderwerpen statistieken gemaakt en wordt sociaalwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd.

Voor het samenstellen van de cijfers is gebruik gemaakt van de volgende SSB-gegevens:

- *WW*
Bevat gegevens over personen met een uitkering op grond van de Werkloosheidswet (WW).
- *Bijstand*
Bevat gegevens over personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB).
- *Arbeidsongeschiktheid*
Bevat gegevens over personen met een uitkering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) of de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ).
- *Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA)*
Bevat onder andere informatie over de leeftijd en de burgerlijke staat.

¹ Sinds de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 wordt gesproken van 'algemene bijstandsuitkeringen op basis van de Participatiewet', maar aangezien in dit rapport nog wordt gekeken naar 2014 is de WWB nog van kracht.

- *Onderwijs*
Bevat gegevens over in- en uitschrijving bij het regulier onderwijs. Het betreft hierbij het voortgezet onderwijs (VO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO), hoger beroepsonderwijs (HBO), wetenschappelijk onderwijs (WO) en de volwassen educatie (VE).
- *Huishoudensbus*
Bevat onder andere gegevens over het type huishouden.
- *Migratiebus*
Bevat gegevens over personen die van en naar Nederland verhuizen.
- *Detentie*
Geeft aan of iemand in (een deel van) een bepaald jaar gedetineerd is geweest.

Als gesproken wordt over het SSB-bestand, worden de hierboven genoemde gegevens bedoeld, inclusief de Polisadministratie, die zijn gekoppeld en samengevoegd tot één bestand.

2.2 Populatie

Het onderzoek is uitgevoerd op de algemene bijstandsuitkeringen aan personen van 15 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd voor de verslagmaand september 2014. In 2014 lag de AOW-gerechtigde leeftijd op 65 jaar en 2 maanden.

Als gesproken wordt over algemene bijstandsuitkeringen, worden de uitkeringen op grond van de WWB bedoeld. Uitkeringen in het kader van de IOAW, de IOAZ en BBZ zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

2.3 Methode

Voor het bepalen van de redenen van instroom in en uitstroom uit de bijstand is de BUS gekoppeld aan de andere bronnen uit het SSB en de Polisadministratie. Als aanvulling op de reden van uitstroom wordt kenmerk 34 uit de BUS (reden beëindiging uitkering) gebruikt. Het peilmoment van dit onderzoek is september 2014.

2.3.1 Redenen van instroom

Een persoon stroomt in september in de bijstand, als deze in de maand augustus geen bijstandsuitkering heeft ontvangen en in september wel. Het peilmoment is de laatste dag van de maand. Iemand die dus ultimo augustus geen bijstandsuitkering heeft, maar ultimo september wel, stroomt in september in.

Voor de personen die in september in de bijstand stromen, is in verschillende stappen gekeken of er een reden van instroom gevonden kan worden.

- Eerst is gekeken of er in augustus sprake is van één van de eerste zeven genoemde redenen van instroom (zie opsomming hierna). Indien er sprake is van samenloop van omstandigheden, is de vermelde nummering als prioritering aangehouden. Dit betekent dat als er in augustus zowel sprake is van het beëindigen van een baan en van het verbreken van een samenlevingsverband, dan is het beëindigen van de baan de reden van instroom.
- Als in augustus geen reden van instroom gevonden kan worden, dan is in verband met eventuele administratieve vertraging vervolgens gekeken naar deze redenen in de

omliggende maanden. Hierbij is eerst gekeken naar een verklaring in september en als die niet bekend is naar juli en ten slotte naar juni.

Als iemand bijvoorbeeld in september een beëindigde baan heeft en in de maand juli is de WW-uitkering beëindigd, dan zal de beëindigde baan de reden van instroom zijn, ondanks dat de WW-uitkering in het bovenstaande lijstje een hogere prioriteit heeft.

- Voor wie dan nog geen reden van instroom bekend is, is gekeken of de persoon in het verslagjaar in detentie heeft gezeten. Van deze variabele is geen exacte begin- en einddatum bekend waardoor het niet duidelijk is of de detentie daadwerkelijk plaatsvond voorafgaand aan de instroom in de bijstand.
- Als dan nog geen reden bekend is, is gekeken of de persoon een partner heeft die ook in de bijstand is gestroomd en van wie wel een reden van instroom bekend is.
- De personen van wie geen enkele reden van instroom bekend is, worden weergegeven in de categorie Onbekend. In deze categorie zijn ook de personen opgenomen die in juni of juli ook een bijstandsuitkering hebben ontvangen. Deze personen zijn dus eigenlijk herinstromers in de BUS.

De onderstaande redenen van instroom zijn in dit onderzoek meegenomen.

1. **WW-uitkering:** de uitkering op grond van de WW is beëindigd.
2. **Baan:** een baan is beëindigd. Een baan is hier gedefinieerd als “Een arbeidsovereenkomst tussen een persoon en een economische eenheid waarin is vastgelegd dat arbeid zal worden verricht, en waartegen een (financieel) belang staat.” In dit onderzoek zijn ook deeltijdbanen meegenomen. Arbeid als zelfstandige, arbeid in het buitenland of overige arbeid (freelancers, etc.) is niet beschikbaar in de gebruikte bestanden en telt daarom in dit onderzoek niet mee als baan.
3. **AO-uitkering:** de uitkering die wordt verstrekt op grond van de WAO, WIA, Wajong of de WAZ is beëindigd.
4. **Studie:** de inschrijving bij een onderwijsinstelling is beëindigd.
5. **Samenwonen:** het samenlevingsverband is verbroken.
6. **Immigratie:** verhuizing vanuit het buitenland naar Nederland.
7. **Institutioneel:** wonen in een institutioneel huishouden is beëindigd.
8. **Detentie:** persoon heeft in (een deel van) 2014 in detentie gezeten.
9. **Reden bij partner:** partner met één van bovengenoemde redenen van instroom.
10. **Onbekend:** geen van bovenstaande redenen is van toepassing. Deze categorie bevat ook de personen die de maanden vóór instroom (juni en/of juli) ook een bijstandsuitkering hebben ontvangen.

2.3.2 Redenen van uitstroom

Een persoon stroomt in september uit de bijstand, als deze in de maand augustus een bijstandsuitkering heeft ontvangen en in september niet meer. Ook hier is het peilmoment de laatste dag van de maand. Iemand die dus ultimo augustus wel een bijstandsuitkering heeft, maar ultimo september niet, stroomt in september uit.

Voor de personen die in september uit de bijstand stromen, is in verschillende stappen gekeken of er een reden van uitstroom gevonden kan worden.

- Eerst is gekeken of er in september sprake is van één van de eerste acht genoemde redenen van uitstroom (zie opsomming hierna). Indien er sprake is van samenloop van omstandigheden, is de genoemde nummering als prioritering aangehouden. Dit betekent dat als er in september sprake is van het starten van een baan én het starten van een studie, dan het starten van een baan de reden van uitstroom.

- Als in september geen reden van uitstroom gevonden kan worden, dan is in verband met eventuele administratieve vertraging vervolgens gekeken naar deze redenen in de omliggende maanden. Hierbij is achtereenvolgens gekeken naar de maanden augustus en oktober.
- Voor wie dan geen reden van uitstroom bekend is, is bekeken of de persoon in het verslagjaar in detentie heeft gezeten. Van deze variabele is geen begin- en einddatum bekend, waardoor het niet duidelijk is of detentie daadwerkelijk de reden van uitstroom is in september.
- Als dan nog geen reden bekend is, is gekeken of de persoon een partner heeft die ook is uitgestroomd en voor wie wel een reden uitstroom bekend is.
- De personen van wie geen enkele reden van uitstroom bekend is, worden weergegeven in de categorie Onbekend. In deze categorie zijn ook de personen opgenomen die in oktober weer een bijstandsuitkering hebben ontvangen.

In dit onderzoek zijn de volgende redenen van uitstroom meegenomen:

1. **Overlijden:** persoon is overleden voor eind september 2014.
2. **AOW-gerechtigde leeftijd:** bereiken van de leeftijd van 65 jaar plus 2 maanden in september 2014.
3. **Baan:** een baan is gestart. Een baan is hier gedefinieerd als “Een arbeidsovereenkomst tussen een persoon en een economische eenheid waarin is vastgelegd dat arbeid zal worden verricht, en waartegen een (financieel) belang staat.”
In dit onderzoek zijn ook deeltijdbanen meegenomen. Arbeid als zelfstandige, arbeid in het buitenland of overige arbeid (bijvoorbeeld freelancers) is niet beschikbaar in de gebruikte bestanden en telt daarom in dit onderzoek niet mee als baan.
4. **Studie:** beëindiging van de inschrijving bij een onderwijsinstelling.
5. **Samenwonen:** aangaan van samenlevingsverband.
6. **AO:** uitkering gestart die wordt verstrekt op grond van de WAO, WIA, Wajong of de WAZ.
7. **Emigratie:** verhuizing vanuit Nederland naar het buitenland.
8. **Institutioneel:** gaan wonen in een institutioneel huishouden.
9. **Detentie:** persoon heeft in (een deel van) 2014 in detentie gezeten.
10. **Reden bij partner:** partner met één van bovengenoemde redenen van uitstroom.
11. **Onbekend:** geen van bovenstaande redenen in van toepassing. Deze categorie bevat ook de personen die in de maand ná uitstroom (oktober) weer een bijstandsuitkering hebben ontvangen.

2.3.3 Koppeling met BUS-kenmerken

Kenmerk 34 ‘reden beëindiging uitkering’ uit de BUS is gebruikt als aanvullende informatie bij de reden van uitstroom. Hiervoor is gebruik gemaakt van het BUS-bestand van september omdat dit bestand gegevens bevat over de reden van uitstroom in september. Er is een personenbestand gemaakt door de persoon en de partner uit de BUS apart mee te nemen. De gegevens van kenmerk 34 zijn gekoppeld aan de eerder bepaalde uitstroompopulatie die vrijrijkt is met gegevens uit het SSB-bestand.

De populaties uit deze twee bestanden zijn niet volledig vergelijkbaar. In het SSB-bestand zijn de personen opgenomen die in augustus een uitkering hebben ontvangen maar in september niet meer. Terwijl in het geselecteerde BUS-bestand enkel personen zijn opgenomen van wie de gemeente in september een reden van beëindiging van de uitkering heeft aangeleverd. Als een uitkering zonder opgaaf van reden door de gemeente is beëindigd wordt deze uitkering in het BUS-bestand niet meegenomen en kan dit dus niet met het SSB-bestand worden gekoppeld.

3. Resultaten

3.1 Redenen van instroom

In september 2014 zijn 12 960 personen de bijstand ingestroomd. Voor bijna 7 400 personen (57 procent) is een reden van instroom gevonden. Van 43 procent van de personen is de reden van instroom onbekend (Tabel 1), dit betekent dat het niet mogelijk is om met de beschikbare bronnen te achterhalen waarom zij zijn ingestroomd. Mogelijke redenen van instroom kunnen dan zijn het beëindigen van baan als zelfstandige, het beëindigen van werk in het buitenland of het eindigen van een opleiding aan het particulier onderwijs. Deze gegevens zijn niet in het SSB opgenomen.

Tabel 1. Geprioriteerde redenen van instroom in de WWB, september.

	2014		2013
	Aantal	%	%
Totaal ²	12 960	100	100 ³
<i>Reden instroom</i>			
WW-uitkering beëindigd	2 340	18	19
Baan beëindigd	1 640	13	14
AO-uitkering beëindigd	330	3	2
Studie beëindigd	100	1	1
Samenwonen beëindigd	950	7	7
Immigratie	910	7	6
Institutioneel wonen beëindigd	10	0	0
Detentie in 2014	460	4	3
Partner heeft beëindigde WW-uitkering	330	3	3
Partner heeft beëindigde baan	180	1	1
Partner stroom in met reden anders dan WW of baan	150	1	1
Onbekend	5 560	43	42
waaronder bijstand in juni of juli	1 400		

Bron: CBS.

Een deel van de personen voor wie geen reden van instroom gevonden kan worden, heeft in juni en/of juli een bijstandsuitkering gehad. Deze is vervolgens in augustus gestopt waarna zij in september zijn ingestroomd. Het is niet bekend waarom zij in augustus geen uitkering hebben ontvangen.

De instroom in september 2014 ligt iets lager dan de instroom een jaar eerder; in september 2013 zijn 13 340 personen in de bijstand gestroomd. De verdeling van de redenen van instroom zijn voor september 2014 zeer vergelijkbaar met de cijfers over september 2013, er hebben zich slechts kleine verschuivingen voorgedaan.

Figuur 1 geeft de resultaten weer voor de personen voor wie wél een reden van instroom bekend is. De categorie Onbekend is hierin dus niet opgenomen. In dit figuur is te zien dat van

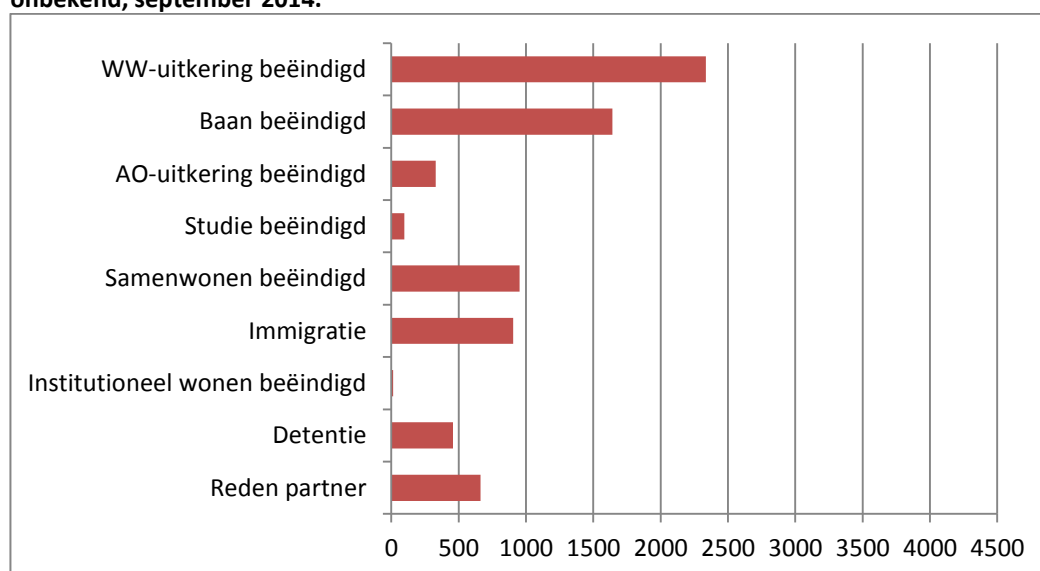
² Door afronding hoeft het totaal niet overeen te komen met de som van de verschillende redenen.

³ Gebaseerd op de instroom van 13 340 personen in september 2013.

de 7 400 personen die in september zijn ingestroomd en voor wie een reden van instroom bekend is, bijna een derde is ingestroomd vanwege het beëindigen van een WW-uitkering. Deze WW-uitkering hebben zij ontvangen omdat zij een baan hebben verloren waarvoor zij WW-rechten hebben opgebouwd. Ruim 22 procent komt in de bijstand vanwege het beëindigen van een baan. Deze personen hebben met die baan dus onvoldoende rechten opgebouwd om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen. Dit betekent dat van de personen die instromen in de bijstand en van wie een reden van instroom gevonden is, deze reden in ruim de helft van de gevallen (indirect) te maken heeft met het verlies van een baan.

Ook immigratie of het beëindigen van het samenwonen zijn redenen die relatief vaak voorkomen, evenals de reden bij een partner. De bijstandsuitkering wordt aan een huishouden toegekend, maar beide partners worden apart opgenomen in de BUS. Bijvoorbeeld, als iemand in de bijstand stroomt na verlies van inkomen uit een baan kan het zijn dat de partner daardoor ook een bijstandsuitkering ontvangt. Deze partner stroomt dan in met Reden partner.

Figuur 1. Aantal personen met redenen van instroom in de WWB exclusief de categorie onbekend, september 2014.

3.2 Redenen van uitstroom

In september 2014 zijn 13 850 personen uit de bijstand gestroomd. Voor 9 560 personen (69 procent) is met behulp van het SSB-bestand een reden van uitstroom gevonden en van 31 procent van de personen is de reden van uitstroom onbekend (Tabel 2). Van deze laatste groep is het dus niet mogelijk om met de beschikbare bronnen te achterhalen waarom zij zijn uitgestroomd.

Een deel van de personen voor wie geen reden van uitstroom gevonden kan worden, heeft in oktober weer een bijstandsuitkering ontvangen. Zij hebben dus in augustus een uitkering ontvangen en in september niet waardoor zij als uitstroom zijn weergegeven. Het is niet bekend waarom zij in september geen uitkering ontvingen.

De uitstroom in september 2014 ligt iets hoger dan in september 2013, toen stroomden 12 950 personen uit de bijstand. Ook toen waren het vinden van een baan of het starten van een studie

de belangrijkste redenen om de bijstand te verlaten. De verdeling over de reden van uitstroom ligt ongeveer in lijn met vorig jaar.

Tabel 2. Geprioriteerde redenen van uitstroom uit de WWB, september.

	2014		2013
	Aantal	%	%
Totaal ⁴	13 850	100	100 ⁵
<i>Reden uitstroom</i>			
Overleden	190	1	1
AOW-gerechtigde leeftijd bereikt	490	4	5
Baan gestart	4 150	30	28
Studie gestart	2 030	15	16
Samenwonen gestart	560	4	4
AO-uitkering gestart	430	3	4
Emigratie	510	4	3
Institutioneel wonen gestart	100	1	1
Detentie	380	3	3
Partner is baan gestart	450	3	3
Partner stroomt uit met reden anders dan baan	270	2	2
Onbekend	4 300	31	30
waaronder in oktober weer in de bijstand	740		

Bron: CBS.

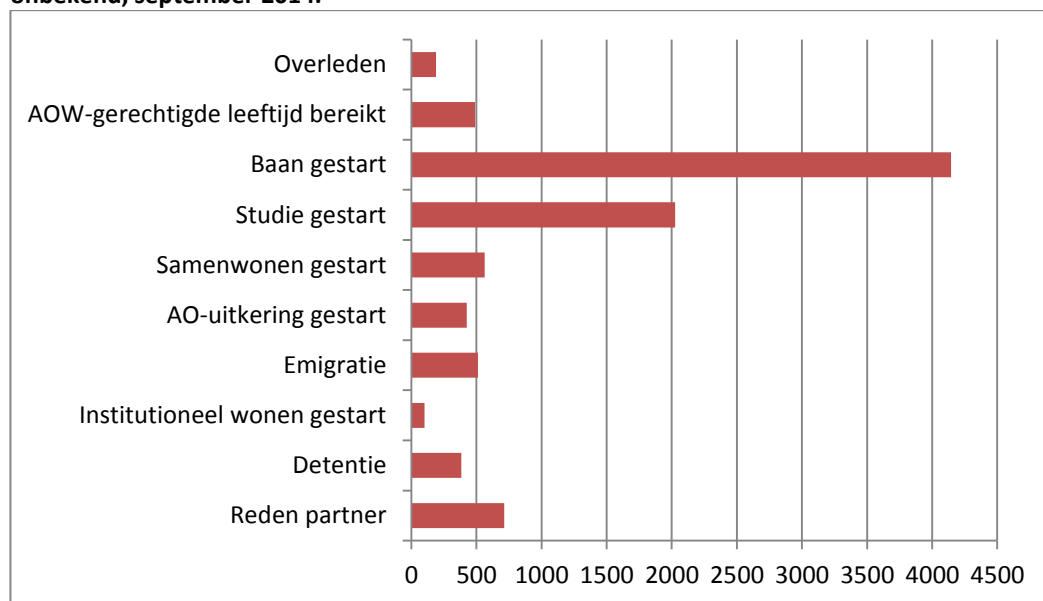
Het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd komt bij 4 procent van de personen met een reden voor als reden van uitstroom. Indien de AOW- uitkering niet toereikend is, zal de persoon in kwestie een aanvulling krijgen uit de Aanvullende inkomensvoorziening voor ouderen (AIO). Deze uitkering wordt hier niet meegeteld als bijstandsuitkering.

In Figuur 2 zijn de resultaten gegeven voor de personen voor wie wel een reden van uitstroom bekend is. De categorie Onbekend is hierin dus niet opgenomen. In dit figuur is te zien dat van de 9 550 personen voor wie de reden van uitstroom bekend is, het vinden van een baan of het starten van een studie de belangrijkste redenen zijn om de bijstand te verlaten.

⁴ Door afronding hoeft het totaal niet overeen te komen met de som van de verschillende redenen.

⁵ Gebaseerd op de uitstroom van 12 950 personen in september 2013.

Figuur 2. Aantal personen met redenen van uitstroom uit de WWB, exclusief de categorie onbekend, september 2014.

3.3 Aanvulling kenmerk 34 ‘Reden beëindiging uitkering’ uit de BUS

In het project van 2014 is het BUS kenmerk 34 ‘reden beëindiging uitkering’ gekoppeld aan het SSB-bestand dat gebruikt is om de reden van uitstroom te bepalen. Kenmerk 34 wordt door de gemeente aangeleverd aan CBS en geeft de directe aanleiding van de beëindiging van een bijstandsverstrekking aan. Het projectonderzoek uit 2014 toonde aan dat dit kenmerk niet voldoende door de gemeenten gevuld wordt om als op zichzelf staande bron gebruikt te worden maar dat het kenmerk wel een aanvulling lijkt te geven op de bronnen uit het SSB-bestand. Op basis van deze conclusies is het kenmerk dit jaar opnieuw meegenomen als aanvullende bron.

Van de 4 300 personen die zijn uitgestroomd en van wie in het SSB-bestand geen reden van uitstroom is gevonden, komen 1 500 personen niet voor in de BUS van september 2014. Dit komt doordat er in het SSB-bestand gekeken is naar personen die ultimo augustus nog wel bijstand ontvangen en ultimo september niet meer, terwijl in de BUS enkel in september gekeken is naar welke reden er door gemeenten opgegeven is voor uitstroom. Mogelijk zijn de personen die niet meer voorkomen in het BUS-bestand van september uitgestroomd op de laatste dag van augustus en is de reden van uitstroom gegeven in het bestand van augustus.

Verder zijn er 1 530 personen die zijn uitgestroomd in september maar die in het BUS-bestand de waarde ‘niet van toepassing’ hebben op het kenmerk 34. Dit betekent dat er geen reden is ingevuld.

Er zijn 1 270 personen voor wie in het SSB-bestand geen reden van uitstroom gevonden is, maar die wel voorkomen in het BUS-bestand. Voor een deel is ook in het BUS-bestand geen geldige reden gevonden. Voor de overige 1 030 personen is in de BUS wel een reden voor het beëindigen van de uitkering opgegeven.

Tabel 3. Reden uitstroom in BUS-bestand voor reden Onbekend in SSB-bestand.

		SSB-bestand, reden onbekend	
		Aantal	%
BUS-bestand	Andere reden	1 030	24%
	Onbekende reden	240	6%
	Totaal gekoppeld	1 270	30%
	Niet ingevuld	1 530	36%
	Niet in BUS	1 500	35%
	Totaal	4 300	100%

Bron: CBS.

In Tabel 4 is de aanvulling van kenmerk 34 uit de BUS weergegeven. Kenmerk 34 is gevuld bij 1 270 van de 4 300 personen voor wie in het SSB-bestand geen reden van uitstroom gevonden is. Voor 1 030 personen is een geldige reden te vinden in de BUS, bij de overige 240 personen is geen geldige waarde ingevuld. In totaal kan dus voor 10 580 personen een reden van uitstroom worden bepaald aan de hand van het SSB-bestand én kenmerk 34. Dit is 76 procent van alle personen die uitstroonden in september 2014.

Tabel 4. Reden van uitstroom op basis van kenmerk 34 uit de BUS.

	Aantal	%
Totaal onbekend in SSB	4 300	
Totaal onbekend in SSB dat koppelt met BUS ⁶	1 270	100
<i>Reden beëindiging uitkering in BUS (kenmerk 34)</i>		
Studie gestart	140	11
Samenwonen gestart	30	2
Detentie	0	0
Weigeren onderwijs te volgen	10	1
Te lang verblijf buitenland	10	1
Niet nakomen van verplichtingen	0	0
Inkomsten uit werk	270	21
Inkomsten uit uitkering anders dan bijstand	10	0
Inkomsten uit alimentatie	0	0
Inkomsten uit ander inkomen	30	2
Geen inlichtingen	190	15
Verhuizing naar andere gemeente	230	18
Emigratie	40	3
Negeren herhaalde oproep om inlichtingen	10	1
Negeren herhaalde oproep re-integratiegesprek	20	1
Oorzaak bij partner	50	4
Reden onbekend	240	19

Bron: CBS.

⁶ Door afronding hoeft het totaal niet overeen te komen met de som van de verschillende redenen.

Inkomsten uit werk is de voornaamste reden van uitstroom volgens de BUS. Hierbij gaat het dan waarschijnlijk om werk als zelfstandige of arbeid in het buitenland. Deze gegevens kunnen niet worden geïdentificeerd in het SSB-bestand. Verder wordt ook vaak het starten van een studie als reden gegeven. In het SSB-bestand is geen informatie over het volgen van particuliere opleidingen opgenomen, waardoor deze vorm van studie niet als reden kan worden gevonden in het SSB-bestand maar wel in het BUS-bestand.

Een reden die ook vaak voorkomt in de BUS, is het niet geven van inlichtingen. Dit betekent dat een persoon niet of onvoldoende heeft voldaan aan de periodieke inlichtingenplicht en de betrokkene ook na aandringen van de gemeente hierin volhardt. Informatie die gegeven moet worden heeft bijvoorbeeld te maken met werk, inkomen, gezins- of thuissituatie, verblijfplaats en eigendommen. Wanneer de informatie niet wordt doorgegeven vervalt het recht op een bijstand en wordt de uitkering ingetrokken.

Een andere reden die veel door de gemeenten is opgegeven is het verhuizen naar een andere gemeente. De bijstandsuitkering wordt namelijk door de gemeente uitgekeerd. Dit betekent dat op het moment dat iemand naar een andere gemeente verhuist de bijstandsuitkering beëindigd wordt. In de nieuwe gemeente kan wel opnieuw een bijstandsuitkering worden aangevraagd. In dat geval worden deze personen niet als uitgestroomd gerekend in het SSB-bestand.

4. Conclusie

Op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft CBS onderzoek gedaan naar de instroom in en uitstroom uit de bijstand in september 2014. Hiervoor is gebruik gemaakt van uitgebreide informatie die CBS tot haar beschikking heeft in het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB). In het SSB is onder andere informatie opgenomen over uitkeringen, leeftijd, burgerlijke staat, onderwijs, type huishouden, migratie en detentie.

Er zijn in september 2014 minder personen ingestroomd in de bijstand en meer personen uitgestroomd dan het jaar ervoor. In september 2014 zijn 12 960 personen in een WWB-uitkering gestroomd. Voor 57 procent van hen is een reden van instroom gevonden. Ruim 30 procent stroomde in als gevolg van het (indirect) verliezen van een baan. Dit betekent dat zij hun baan beëindigden en direct een WWB-uitkering kregen omdat er niet genoeg WW-rechten waren opgebouwd, of dat zij vanuit een WW-uitkering in de bijstand kwamen. Ook in het voorgaande jaar (september 2013) waren dit de twee belangrijkste redenen van instroom.

In september 2014 zijn er 13 850 personen uitgestroomd uit de bijstand. Op basis van het SSB-bestand kan voor 69 procent van de personen een reden van uitstroom worden gevonden. Het starten van een baan is de voornaamste reden dat zij niet langer afhankelijk zijn van een uitkering. Ook het starten van een studie is een belangrijke oorzaak van uitstroom uit de WWB. Bij de uitstroom zijn de redenen ook zeer stabiel vergeleken met het jaar ervoor.

Als kenmerk 34 'redenen beëindiging uitkering' uit de BUS gebruikt wordt als aanvulling op het SSB-bestand, kan voor 76 procent van de personen die in september 2014 uit de bijstand zijn gestroomd een reden voor de uitstroom gevonden worden. Voornaamste aanvullende redenen zijn werk (als zelfstandige of in buitenland), het volgen van een (particuliere) studie, niet doorgeven van inlichtingen en verhuizen naar een andere gemeente.